

GEROEPEN DOOR HET WERELDHART

GEROEPEN

DOOR HET

WERELDHART

EEN BESCHOUWING OVER HET
ONTSTAAN EN DE ONTWIKKELING VAN DE
GEESTESSCHOOL VAN HET GOUDEN ROZENKRUIS
EN HAAR STICHTERS J. VAN RIJCKENBORGH EN
CATHAROSE DE PETRI DOOR PETER HUIJS

Rozekruis Pers Haarlem

Colofon

Redactie en correctie: Kees Bode, Mirjam Duivenvoorden

Eindredactie: Mirjam Duivenvoorden

Fotografie: Foto-archief E. T. Hamelink; foto-archief Lectorium Rosicrucianum, Haarlem; Bibliotheca Philosophica Hermetica-Collectie Damme; Roland Gerrits; Hans Peter Knevel

Omslag: J. van Rijkenborgh en Catharose de Petri op het terrein van het conferentieoord Renova, in mei 1953 gefotografeerd door Cor Damme

Boekverzorging: Studio Ivar Hamelink, Haarlem

Druk: Rozekruis Pers, Haarlem

Bindwerk: Abbringh, Groningen

Geroepen door het Wereldhart is gezet uit de Trajan (omslag), de Perpetua (tekst) en Scala (voetnoten) en gedrukt op 90 grams Promail Plus Natuurwit van Proost en Brand

ISBN 978-90-6732-340-6

© 2009 Rozekruis Pers

Bakenessergracht 5

2011 JS Haarlem

Tel: 023-532 38 52

E-mail: info@rozekruispers.com

Website: www.rozekruispers.com

«Dit is het grote in een mensenleven, dat het een wereld is op zichzelf, die, ook wanneer zij is verdwenen, haar rijkdom nalaat als een erfenis voor degenen, die naar hetzelfde weten tasten, als zoeken.»

A.H. de Hartog

1. Geciteerd uit: A.H. van den Brul, J. van Rijckenborgh – modern rozenkruiser en hermetisch gnosticus. In: Pentagram, 17e jaargang, nr 2, 1995
2. Jan Engelman, Tuin van Eros. Centum nec plura-serie nr 1. Amsterdam, Querido, 1932, eerste vier strofen

In den tuin

2

Gij roept mij tot Uw bruiloftsmaal:
de luchter brandt, de hoge zaal
is van Uw hofmuziek vervuld
en uit Uw oogen straalt geduld.

En gij zijt diep en stil van heil,
met aandrang klinkt Uw stem: 'Verwijl!' -
en als ik aarzel beeft zij niet,
en als ik vlucht versaagt zij niet.

Geen klank die zoo doordringend viel
tot in de gronden van mijn ziel,
geen glans die me in zijn streeling nam
als de oogglans van het Offerlam.

Ver op den heuvel blinkt het licht
van mijn oorspronkelijk gezicht,
dat mij vervoert en mij verwart:
het oerbegin, het wereldhart.

Jan Engelman, Tuin van Eros, 1932

INHOUD

Inhoudsopgave	i
Woord vooraf door J.R. Ritman	ix
Voorbericht van de schrijver	17
Inleiding op het boek	21

DEEL I

DE ORDE VAN HET ROZENKRUIS DE VOORBEREIDING IN HET WERELDVELD

1. Natuurziel en wereldhart	26
2. Het keerpunt vorm je zelf	32
De Haarlemse jaren: eerste cirkel van ontwikkeling. De invloed van een Haarlemse predikant: A.H. de Hartog. Jakob Boehmes axioma als innerlijk richtsnoer. De Hartogs maatschappelijk engagement. Wat betekent dat, zelf het keerpunt vormen?	
3. De geestelijke lijn. Het wereldwerk begint	48
1875-1911. De impuls van H.P. Blavatsky en de Theosofische Vereniging. De zeven arcane wetenschappen. Anna Bonus Kingsford en The Hermetic Society. Arthur Edward Waite en The Fellowship of the Rosy Cross. Het exemplarische leven van G.R.S. Mead en The Quest Society. De roep uit het zonnehart	
4. Max Heindel en The Rosicrucian Fellowship	72
Het herkennen van de geestverwantschap. Terugkeer tot de eenvoud. Een duidelijke en logische verklaring van de wereld en de mens. Een pioniersgroep treedt naar voren. Op weg naar een vrijplaats in de wereld. Het ideaal van Rudolf Steiner, een geheime rozenkruiserskring	

DEEL II

DE ORDE VAN HET ROZEKRUIS

HET WERK VAN Z. W. (WIM) EN JAN LEENE

5. Het werk in Nederland	92
1924-1935. De eerste periode – Het Nederlandse Rozekruisersge- nootschap. Tijdschriften en Publicatiebureau. De samenwerking en de sleutel: het werk van Johann Valentin Andreae. De nieuwe, auto- nome grondslag	
6. Londen. Het vinden van de drie manifesten	100
1935. De Fama fraternitatis, de Confessio fraternitatis en de Alche- mische Bruiloft van Christiaan Rozenkruis anno 1459. Een nieuwe dimensie van geestverwantschap. De sfeer waarin zij ontstaan. Tobi- as Hess als geestelijke vader, Paracelsus als de peetvader van de klas- sieke rozenkruisers. Het geestelijk testament van de Orde van het Rozenkruis. Aanzet tot een overkoepelende internationale federatie	
7. Het belang van innerlijke en uiterlijke tempelbouw	119
1935-1946. De tweede periode. De eerste vuurtempel en een stroom zelfstandige publicaties	
8. De Aquarius-bond, 1935	130
9. De zomerkampen op ‘De Haere’ van 1934-1940	136
10. Drie schrijvers	146
Het oeuvre van Jan Leene, Wim Leene en Cor Damme	
11. Geestelijke gemeenschap, geestelijke intelligentie	164
1938-1940. De centrale rol van Z.W. Leene als spiritueel leider. Diens overlijden en de nieuwe raad van beheer met H. Stok-Huizer. De wondere kerstnacht. De periode na Z.W. Leene tot aan 1940. De laatste Rozekruiskampen op ‘De Haere’	
12. Onder druk brand ik het felst	181
Plunderingen in Haarlem en Doornspijk. Verhoor door de Gestapo. Bezinning en reflectie. Het werk in de illegaliteit. Het Bergrede-leven	

13. Een periode van bezinning 195

Nieuwe wegen van inwijding; terug naar het oorspronkelijke christelijke begin. De voorgaande broederschap. De bewustwording van het wereldwerk. Het nieuwe teken – De hermetische levensbasis

DEEL III

HET LECTORIUM ROSICRUCIANUM
DE OPBOUW VAN DE GEESTESSCHOOL

Beginselverklaring
van het Lectorium Rosicrucianum 218

14. De nieuwe aanpak 223
1946-1957. De derde periode. De christelijk-hermetische gnosis. De stichting van het nieuw-gnostieke rijk

15. Elckerlyc – Renova 232
Het werken met de groep. H.Th. Wijdeveld en Elckerlyc. Een conferentieoord in centraal Nederland. De nieuwe samenwerking van de geestelijke leiders

16. Een nieuwe Fama of Roep van de broederschap R.C. 244
De zevenvoudige wereldbroederschap. De zes delen van de Hoeksteenserie. De conferenties over de komende nieuwe mens en de aanzichten en consequenties van de nieuwe mensheidsperiode

**17. Een vrije werkplaats –
de school als autonome organisatie** 250
De reis naar Frankrijk. De conferenties in de eerste helft van de jaren vijftig. De Renovaserie

18. De verzegeling in de keten van de broederschap 264
De ontmoeting met A. Gadal. De Driebond van het Licht. Een periode van koortsachtige activiteit. De eerste buitenlandse conferentieoord van het Lectorium Rosicrucianum. Brazilië en het werk van Cor Damme

- 19. De schatkamer van de universele broederschap** 281
1957-1968. De vierde periode. Het Tehuis Sancti Spiritus in de moderne tijd. Hermes is de oerbron; De Egyptische Oergnosis. De verklaringen van de Rozenkruisersmanifesten. De wijsheid van het pad is universeel. De commentaren op de Daodejing (Tao teh King). Nog eenmaal Egypte. Valentinus en de Pistis Sophia – de boeken van de Verlosser
- 20. Aquarius als een apotheose van de geest** 300
De conferenties van Renova in 1963; Christian Rosenkreuzheim te Calw in 1964; J. van Rijkenborghheim te Bad Münden in 1965; in 1966 te Basel en in 1967 te Toulouse

DEEL IV

DE ZEVENVOUDIGE WERELDBROEDERSCHAP

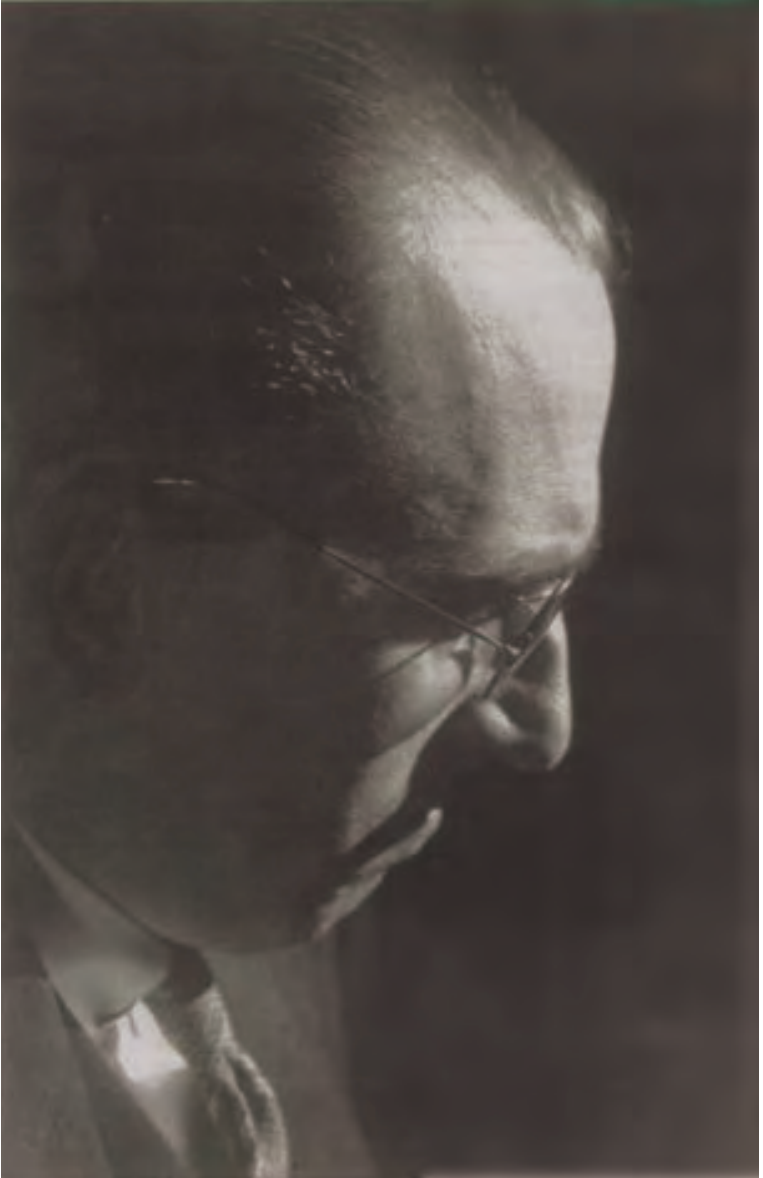
- 21. Het werk consolideert zijn structuur** 321
1968-1979. De vijfde periode. Catharose de Petri consolideert het werk. De internationale spirituele leiding
- 22. De publicaties van Catharose de Petri** 340
De symboliek van twee geestelijke figuren. Het Levende Woord. Leef zoals een zielemens zou leven

DEEL V

HET WERK VANUIT HET TEHUIS SANCTI SPIRITUS

- 23. De totstandkoming van het gnostieke rijk** 353
1990-2001. Het werk van de zevenvoudige wereldbroederschap. De grote triade. De Pistis en de Sophia. Nieuwe impulsen en initiatieven van de internationale spirituele leiding. Zeven regio's. De symposia op conferentieoord Renova. Conferentiedagen in het J. van Rijkenborgh-centrum te Haarlem. De Bibliotheca Philosophica Hermetica in het licht van de universele Gnosis. Verdere uitbouw van het werk

24. Besluit	373
'De liefde die redding zijt'. Een getuigenis van Catharose de Petri	
Naschrift	385
Algemene Bibliografie	391
Bibliografie	395
Register	443

Jan Leene,
1946

DEEL I

DE ORDE VAN HET ROZENKRUIS DE VOORBEREIDING IN HET WERELDVELD

1. Natuurziel en wereldhart

J. van Rijckenborgh zag talloze bevrijde zielen voor zich. Hij verwachtte dat de mens een relatief kleine stap naar een leven in zelfvergetelheid gemakkelijk en graag zou willen zetten, als hij zou zien hoe beperkt het normale, natuurlijke bewustzijn is en hoe groot de mogelijkheden zijn die het nieuwe bewustzijn van de ziel biedt. Hij zag, om tot dat nieuwe bewustzijn te komen een eerste, innerlijke scholing van circa drie jaar voor zich. Dan zou de mens in staat zijn over de grenzen van een alleen maar op het zelf gericht leven heen te zien. Daarna kon het niet anders of de mens zou de grandeur van de schepping zien. De schoonheid ervan, en van het volmaakte plan dat erachter ligt, zou hem in vuur en vlam zetten. Op die basis zou deze mens werkelijk kunnen meewerken aan het grote wereldwerk dat J. van Rijckenborgh voor zich zag. Alleen dit wereldwerk – 10.000 zielen zouden al genoeg zijn! – zou kunnen voorkomen dat eigenbelang, en een levensstijl van ten top gevoerd individualisme een gehele beschaving te gronde zou richten – om nog maar niet te spreken van de gevolgen voor de planeet.

Met de gedrevenheid van een door mensenzelfde gegrepen hart is hij op jonge leeftijd voor de jeugd actief in de Nederlands Hervormde Kerk, waar zijn familie bij aangesloten is. Zijn levensmotto komt tot uiting in de volgende bede:

«O, God, maak mij los van de begoocheling en de natuurdrift. Doe mij de schoonheid beseffen van uw oorspronkelijke scheppingsplan, dat U door middel van uw heilige dienaren, door de genade Christi, weer met ons verbinden wilt.»

4

4. J.V. (Johann Valentin) Andreae, *Reipublicae Christianopolitanae; met verklarende brieven van John Twine*. Haarlem, Rozekruis Pers, II, 1940, p 38. 2e druk, 1978, p III

Jan Leene 1939

In zijn latere leven zal hij vanuit veel invalshoeken uitleggen wat er nodig is om ‘de schoonheid van het oorspronkelijke scheppingsplan’ te kunnen zien. Hij toont op talrijke manieren de voorwaarden om vrij te kunnen komen van de beperkingen van het geboren zijn in deze natuur. Daarin laat hij nooit de beide uitgangspunten los: ‘natuurgeboorte’ en ‘oorspronkelijk, geestelijk-spiritueel leven’. En in de vierenveertig jaar van zijn werkzaamheid stelt hij altijd het leven uit deze wereldziel, die hij als Christus ziet, centraal. Christus als een verbindende levensenergie van een hoog niveau, die je niettemin in de natuur, in je leven kunt gebruiken.

De jeugd biedt hij perspectieven die hen tot in het hart raken. Aan het einde van hoofdstuk IX van *Christianopolis* staat daarvan een voorbeeld. Hij schrijft daarin:

«Wij wenden ons tot de jonge vrienden en vriendinnen, voor wie het wijde leven nog open ligt. En wij willen jullie vragen, als je ons begrepen hebt, verbreek de boeien waarmee men jullie vanaf de geboorte ketent, weiger te treden in de gewenning aan deze wereldorde, bezin je op je roeping als kinderen Gods. Wellicht zul je het dan arm en moeilijk hebben, gemeten naar de maatstaven van de inwoners van basaltstad, maar je zult rijk zijn, fabelachtig rijk, als de bewoners van Christianopolis.»

4

Wat voor soort mens was J. van Rijckenborgh?

Hij – en de zijnen – bouwen een spiritueel krachtveld, een geestelijke oase, met ijzeren kracht, we moeten eigenlijk zeggen: niet met ijzeren maar met diamanten wil. Tegelijkertijd heeft hij voor zichzelf het woord van Christus tot richtsnoer: «Leer van mij, dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart.» Hij bouwt zijn levenswerk met algehele opoffering, met een absolute eenpuntige doelgerichtheid – en met als belangrijkste ingrediënt: de kracht van Christus, de wereldziel die een ander leven toont, een leven van Licht en vrede, zuivere schoonheid en broederschap.

Zachtmoedigheid is de menselijke eigenschap waarmee hij iedereen tegemoet treedt. Catharose de Petri (H. Stok-Huizer, 1902-1990), die met hem het Lectorium Rosicrucianum oprichtte, noemt hem een gezondene.

Maar hij was ook een gewoon mens. «Gewoon, een aardige man,» zegt zijn dochter Els Hamelink-Leene. «Een vader die met mijn broer voetbalde, net als alle vaders. Hij ging iedere zondag met hem mee naar voetballen. Mijn vader was een echte voetbalman. Of hij had bijvoorbeeld 's middags een lezing gegeven, en ging daarna naar een voetbalwedstrijd kijken.»

5

Jan Leene, de eigenlijke naam van J. van Rijckenborgh, wordt in 1896 te Haarlem geboren als jongste van een gezin met vier kinderen. Jan en Wim (Zwier Willem) zijn de twee jongens. Jans gezondheid is uiterst zwak; vóór zijn dertigste is er een periode van twaalf jaar dat hij herhaaldelijk levensbedreigend ziek is. Aan de plaatselijke Mulo volgt hij een opleiding. Hun vader Hendrik drijft met hun oom een groothandel in stoffen en textiel die beide families in hun levensonderhoud voorziet. Het is een streng hervormd milieu waarin de beide broers opgroeien. In de familie is hun oom Johannes de bewaker van de rechte leer. De vragen waarmee de broers worstelen, en wat zij allemaal bespreken en doen, vinden dan ook lang niet bij iedereen in de familie bijval; zeker niet bij deze oom. Bloedserieus kon deze man op zeker moment van hen beweren: «Wim (Z.W.) kan misschien nog in de hemel komen, maar Jan zeer zeker niet.»

In 1915, als hij negentien is, lezen we dat Jan Leene kantoorbediende is en en Wim, 24 jaar, een opleiding tot stuurman volgt. Als hun vader in 1920 overlijdt, nemen de beide broers de textielzaak van

6

5. Gesprekken met E.T. Hamelink-Leene, februari 2008

6. Noord-Hollands Archief, Militieregisters, nos. 407 277 & 413 601, fiches 310 & 340

Haarlem,
Amsterdamse
Poort ca. 1900

hem over. Maar omdat het werk waarover dit boek gaat al gauw al hun aandacht opeist, en er in de crisistijd weinig schitterende economische vooruitzichten zijn, wijden zij zich geheel aan datgene, dat zij beiden als een opdracht ervaren.

- 7 Heel de familie heeft grote belangstelling voor het waarom van het leven, voor de rol van de godsdienst en het sociale onrecht en de arbeidersbeweging die Nederland in de eerste jaren van de twintigste eeuw bezighouden. Ze vragen zich af wat de toepassing van de werkelijk christelijke waarden in het dagelijkse leven betekent. Tijdens een dienst in een andere kerk ontmoet Jan Leene op een keer een meisje, dat met haar zuivere zangstem de bijeenkomst glans en een bijzondere verdieping geeft. Haar naam is Jo Ames. Als bestuurslid van de Jonge Mannen Vereniging van zijn kerk nodigt Jan haar uit om ook bij hen te komen zingen; na afloop vraagt hij of hij

7. Zie noot 5

haar naar huis mag brengen. Op 9 augustus 1923 trouwen ze, en in 1924 wordt hun eerste kind geboren, Henk. Acht jaar later, in 1932, komt er nog een tweede kind, een dochter Elsine Tine.

In het begin van de twintigste eeuw, op de lange zomerdagen in de Haarlemse duinen verdiepen de beide broers zich keer op keer in de levensvragen, die ieder mens in zijn leven tegenkomt. Waar is de bron, het beginpunt? Want die kerk... ach, die hervormde kerk, waarin beiden zijn gedoopt, daarin vindt hun zoekende ziel geen bevrediging – ondanks de niet geringe invloed die zij ondergaan van één bijzondere predikant, die hun jonge idealen vorm geeft. Deze ‘vrijdenkende’ dominee ziet het christendom niet als een filosofie die uit strenge leefregels bestaat. God en de individuele ziel vallen niet samen met de natuur. Voor hem staat God, als energie «in zijn essentie, altijd buiten de mens – maar kan de mens God kennen, naar hem verlangen en zich met hem verenigen, in en door Zijn kracht, Zijn energie, die ín de mens is.» Deze man is de hervormde predikant professor doctor A.H. de Hartog.

8

8. Muziek & Religie. Handelingen van het Genootschap ‘Muziek en Religie’: Muziekconferentie 29 Augustus - 1 September 1924 in het Oolgaardthuis te Arnhem. Amsterdam, H.J. Paris, 1924

DEEL II

DE ORDE VAN HET ROZEKRUIS
HET WERK VAN Z.W. (WIM) EN JAN LEENE

5. Het werk in Nederland

1924-1935. De eerste periode – Het Nederlandse Rozekruisergenootschap. Tijdschriften en Publicatiebureau. De samenwerking en de sleutel: het werk van Johann Valentin Andreae. De nieuwe, autonome grondslag

Er is een universeel werkplan, dat steeds van toepassing is als een nieuw initiatief zich aandient, een plan, waarlangs werkelijk spirituele arbeid zich altijd en onafwijsbaar voltrekt. Voor ons, die veraf staan, is dit plan vaak pas achteraf te herkennen; degenen die ouder van ziel zijn en het werk ter hand nemen, kennen het wanneer zij aanvangen.

In een korte terugblik die J. van Rijckenborgh na dertig jaar werken geeft, schetst hij hoe de toestand in het esoterische levensveld was, op het moment dat zij met een kleine groep vrienden begonnen. En als altijd is er in zijn toon geen aarzeling; steeds is het, alsof hij het geheel overziet, en slechts stappen zet die volkomen zeker zijn, en die passen in een virtuele werktekening, een planmatigheid die sterk in hem doorklinkt.

«Toen wij in 1925 (in feite: najaar 1924) onze arbeid aanvingen, vonden wij in de wereld een rozekruisbeweging, die alleen de naam met het rozenkruis gemeen had. Over de gehele linie werden volledige yogi-methoden toegepast, met alle gevolgen daarvan. De beweging zat vol met negatieve occultisten, die nimmer verder zouden kunnen komen en die zeer ziek waren. Voorts een groot aantal volstrekt ‘zwart’ willenden, die overal in doordrongen. En tenslotte enkele serieuze mensen die, op een dwaalspoor geleid, hun waarachtig geboorterecht verkochten voor een vermeend geluk. Dàt was de

N. Prins
In alle omstandigheden
Februari 1927
D. D. C. C. C.

HET ROZEKRUIS

MAANDEBLAD, GEWIJD AAN ESOTERISCH CHRISTENDOM

UITGAVE VAN HET ROZEKRUISGENOOTSCHAP, NEDERLANDSCHE SPIEGELING
HOOPVERBODENWOONING / OVERDOOR DE AMSTERDAM
COMMUNE VAN REINACTIE, SPANSTRAAT 1, EERSTELAAN 10, HAARLEM — 1927 No. 1 (1928)
ADMINISTRATIE-ADRES: KUNSTENSTRAAT 15, HAARLEM
VERSCHEEN DEN 15^{den} VAN EERSTE MAAND

MEYDE: EEN INLEDER VERSTAND — EEN LEZERVEEL HART — EEN GEZOND LICHAMA

HOU DENKT GIJ ER OVER?

Het is eigenaardig en vaak ook vermakelijk, als men ons opgemerkt aan de gelegenheid te, om te lezen, hoe de lezerswacht ons met soort menarche dankt.

Zoo gebeurde het mij eens, dat ik op reis moest en te de roupe waarin ik had plaats genomen, een kaart had gelegd, waarop verschillende inschrijvingen betreffende ons werk waren gedrukt. Ik had dat gedaan in de hoop, mogelijk iemand te bereiken, die recht naar een gelegenheid, om contact te krijgen met hofvies, die voor een geslachtelijk ideaal werkte.

Langzaam veldt zich de roupe en ten slotte kwamen er twee boeren samen binnen, waarvan er één al praatte, die kaart op nam. „Wat is dat?” vroeg hij. „Inschrijvingen voor de RozeKruisen? Moeten die RozeKruisen nog meer propaganda maken?” „Welnee”, aldus antwoordde twee. „RozeKruisen zijn geen RozeKruisen, maar het is toch wel een eigenaardig soort, waar ik en ik een reker niet thuis zouden voelen. Vraag het ik eens met een's RozeKruiser kennis gemaakt, maar, man, ik wil je wel zeggen, dat ik nu vaak heb dromd gespiegd. Het is een yerscheid schijf hi. Het is meer: dat roekt niet, dat het geen stroomk. Het dinkt niet, dat draagt geen loog en dat heeft een het onwenselijk leven een ophef, om van het te vallen. Niet hoer, ik moet niets van die heb hebben. Ik zeg meer, je moet komen van het leven, wat het je heeft, en al die hantelingshoden, omme de wereld te al jek ginnag.”

Ach ja de wereld is al jek ginnag! Het was

ik met den jachtig spreker zoverd eens, maar het verwonderde me ten eerste, dat die verstandige man niet vroeg, dat het juist de werelden waren, die zijn ophef deelden, die langzaamheid de wereld tot op zekere hoogte tot een jekschijn hadden gemaakt. Zeker een bij het me heel kwalijk hebben genomen, als ik hem dat heb verzeld en me met een enkel jekst medelijden hebben beschouwd, als ik hem had trachten deidelijk te maken, dat het juist dat verheldend slag menarche is, dat er hard naar streekt, om den jergistiaal te verlijgen tot een betere samending op te bouwen.

Zeker is 't hier op zijn plaats, om eerste van de „Anticropigheden”, zooals onze vroege te noemde, onder den aandacht van de lezer te brengen. Laten we te evenwel in de eerste plaats op wijzen, dat wij, hoer van het Gevoelshag of zelfs leerlijngen der Orde, lang geen RozeKruisen zijn. Wij zoeken het een groote eenmaligj vinden, als wij onzelf een vanden waeren. Wij zijn slechts studeerden en leerlijngen en weten, dat een RozeKruiser iemand is, die de menscheit reik met zich in de jergistiaal neemt in, dat het een toe meer male onwenselijk is, om een toe verselling te maken van het bevesten, de macht en de lichte, zijn een jekst een waeren, dat wij gewenselijk met den waeren van Onzen Broeder aansluitten. Om Onzen Broeder zijn een's Levenslijnen.

En nu even beginnend, welke manen volkomen met een jekst tot jergistiaal ginnag in de eerste plaats den heb verlijgen.

Zelf heb ik nooit jergistiaal, omme te weten

Erste editie van
Het RozeKruis,
1927-1928

uiterst dramatische situatie. Daarbij troffen wij een overgrote filosofische en organisatorische verwarring.»

47 De vrienden ontmoeten elkaar in die vroege dagen van het werk in de jaren twintig bij elkaar thuis. Het zijn ontmoetingen in de persoonlijke levenssfeer met de eerste enthousiaste verspreiders van Heindels nieuwe en 'esoterische leer van een zuiver christendom', zoals deze laatste het in zijn literatuur en brieven zelf formuleert. Vanuit het hoofdkwartier in Oceanside ontvangen ze de adressen; en in hun voortvarendheid bundelen zij in het maandblad de verschillende initiatieven die overal in den lande ontstaan. In die eerste jaren is er een gemoedelijke relatie van de studenten onderling, die vaak in Amsterdam bij de leidster A. van Warendorp thuis de leringen van Heindel bestuderen. De visie van beide broers strekt evenwel veel verder. Huiskamer-esoterie en gemoedelijke avonden bij de thee kunnen onmogelijk voldoende zijn om de wereld, die in brand staat, van dienst te zijn en om het ideaal naderbij brengen. Daarmee wordt ook niet aan de behoefte van beide broers voldaan. Er is meer nodig. En dus: «... huurden wij, in 1924, met ongeveer vijftien belangstellenden een gedeelte van het pand aan Bakenessergracht 13 te Haarlem, dat er toen heel anders uitzag dan nu. Hier kon een kleine tempel worden ingericht, en in het achterhuis een cursuskamer; alles op uiterst bescheiden schaal. Hier, in deze eigen omgeving, kon orde en een geregeld werktempo in de arbeid worden gebracht, hier kon het werk zijn eigen noodzakelijke ritme ontvangen, dwars door alle teleurstellingen heen, zoals die vooral in het begin dikwijls voorkomen, wanneer er, bijvoorbeeld als de zaal gereed is en de bijeenkomst aangekondigd, niemand komt. Dwars door dergelijke en vele andere teleurstellingen heen ontwikkelde zich iets van wat wij thans een krachtveld noemen.»

47. J. van Rijckenborgh, *De gnosis in actuele openbaring*. Haarlem, Rozekruis Pers, 1953, p 131. NB: citaten zijn voor het merendeel spreektaal

Vanaf dan krijgt hun pogen vaart. Zestien jaar lang, tot aan het begin van de Tweede Wereldoorlog, hebben de broers, samen met vrienden als Cor Damme, A. Rutgers van der Loeff, E. Roland-Retera en zeker nog veel anderen de denkbeelden en inzichten van de 'oude wijsheid' onderzocht en opnieuw uitgelegd.

In 1927 nemen ze initiatief en verantwoordelijkheid voor de verschijning van *Het Rozekruis*, waarvan het proefnummer in december 1927 het licht ziet en dat vanaf januari 1928 als maandblad zal verschijnen. Daarin brengen ze de werken van de klassieke rozenkruisers onder de aandacht, maar ook de achtergronden en basisbegrippen van de astrologie. Ze vertalen een feuilleton van E. Prentiss Tucker over het leven na de dood, en geven een maatschappijkritische visie op de wereldgebeurtenissen. Van meet af aan is er aandacht voor de opgroeiende jeugd; E. Roland-Retera is de eerste om een jeugdwerk van het rozenkruis in het leven te roepen. In alles is het uitgangspunt 'goedheid, waarheid en gerechtigheid'. Jan en Wim Leene schrijven over het belang van een gezond jeugdwerk, met esoterisch-christelijke uitgangspunten. Mevrouw E. Roland-Retera schrijft in afleveringen over de groei en de wording van het kind, en over het rozenkruisideaal van goede scholing, niet alleen gericht op materiële vooruitgang zonder meer. Het gaat hen erom hun actieve, op het innerlijke christendom gerichte groep binnen te leiden in de mysteriën van de bevrijding, en tegelijkertijd als zodanig als groep naar buiten te kunnen treden.

Daartoe stichten zij in datzelfde jaar 1928 (de exacte datum is 15 februari) het «Publicatie-bureau van het Rozekruisersgenootschap, gedecentraliseerd in drie afdelingen. Afdeling 1. Boek- Brochurehandel, op het adres van Z.W. Leene, Afdeling 2. Redactie 'Het Rozekruis' en nieuwe uitgaven op het adres van J. Leene, en Afdeling 3. Abonnements- en Advertentie-administratie, op het adres van C. Honig.»

48

48. *Het Rozekruis*, 1e jaargang nr 3, maart 1928